

УДК 911.3

Шилкіна А.О.

ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ ОБ'ЄДНАНИХ АРАБСЬКИХ ЕМІРАТІВ ТА ЇХ ПЕРЕВАГИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В даній статті проведена загальна характеристика Вільних економічних зон Об'єднаних Арабських Еміратів, а також визначені основні переваги для компаній, що тут реєструються.

General description of economic clearzones of the United Arab Emirates is conducted in this article, and also basic advantages are certain for companies which are here registered.

Постановка проблеми. Згідно з рішеннями Кіотської конференції (1973), під вільною економічною зоною розуміють частину території країни, на якій товари розглядаються як об'єкти, що знаходяться за межами митної території, і не підлягають звичайному митному контролю та оподаткуванню. У ХХ-ХХІ ст. людство знову звернулося до механізму вільних економічних зон. Відправною географічною точкою відновлення інтересу до зон став аеропорт Шеннон в Ірландії, економічні успіхи якого в 50-ті роки ХХ ст. спричинили справжній “бум” зонування. Нині вільні економічні зони широко використовуються у господарській практиці багатьох країн — промислово розвинених, країн, що розвиваються, та держав, які мали централізовано керовану економіку. Основними мотивами заснування ВЕЗ країни їх розміщення визнають необхідність забезпечення сприятливих умов для цільового соціально-економічного розвитку, ефективного використання вигідного транспортно-географічного та геополітичного розташування, вирішення проблем зайнятості, проведення локального господарського експерименту тощо. Такий експеримент був проведений і в Об'єднаних Арабських Еміратах. Успішна спроба в Джебель Али підштовхнула уряд Еміратів до створення нових економічних зон. Нині на території Об'єднаних Еміратів функціонує дев'ять вільних економічних зон, набагато більше, ніж в будь-якій іншій арабській країні.

Автори, що досліджують питання. Дослідженням теоретичних аспектів виникнення та функціонування вільних економічних зон займаються Данько Т.П., Окрут З.М., Мороз А.А., Шпак С.Е., Лященко В.И., Овчинникова С.Г.

Метою написання даної статті є загальна характеристика ВЕЗ Об'єднаних Арабських Еміратів і визначення основних переваг такої форми діяльності для світових компаній.

Успішна робота ВЕЗ Джебель Алі багато в чому пояснюється безпосередньою близькістю найкрупнішого в світу рукотворного порту, в якому налічується більш, ніж 70 причалів. ВЕЗ має високорозвинену інфраструктуру з сучасною системою менеджменту та налагодженою системою охорони здоров'я і праці. Велика кількість ВЕЗ з інших арабських країн підписали угоди про надання консультаційної допомоги та обмін досвідом з Джебель Алі. Ще одна важлива перевага – близькість до джерела охолодженої води. Нині як реальна перспектива розглядається будівництво каналу до промислової зони Джубайл в Саудівській Аравії, що дозволить здійснити ряд проектів далеко від берегової лінії.

ВЕЗ Джебель Алі – найстаріша і найкрупніша в країні. Там працює більш ніж 5000 компаній, четверта частина з яких – це дрібні та середні промислові компанії. Згідно статистичних даних, відсоткове співвідношення промислових проектів до загальної кількості діючих в ВЕЗ таке: в Шарджі – 20%, Фуджейрі – 39,8%, Аджмані – 41,3%, Умм-ель-Кайвайні – 100%. ВЕЗ приваблюють іноземні компанії вигідними економічними та соціальними умовами. Від часу відкриття в 1985 р. Джебель Алі залучила до себе близько 5000 компаній з більш ніж 100 країн світу. Серед них і найбільші транснаціональні корпорації з престижного списку журналу «Fortune-500» – Ericsson, Fuji, Hewlett Packard, JVC, Mitsubishi, Nestle, Nissan, Nokia, Phillips, Toshiba, Xerox та інші.

Табл.1 Характеристика ВЕЗ Об'єднаних Арабських Еміратів станом на 2008 р.

<i>Місцезнаходження ВЕЗ</i>	<i>Дата створення</i>	<i>Площа (гектари)</i>	<i>Кількість компаній</i>	<i>Спеціалізація</i>
Джебель Алі	1985	10000	2300	Торгові операції (74%), Промисловість (22%), Послуги (4%)
Фуджейра	1985	140	80	Торгові операції, Промисловість
Аджман	1988	100	375	Торгові операції, Промисловість
Умм аль Кайвайн	1988	110	40	Торгові операції, Промисловість
Шарджа аеропорт	1995	1000	318	Торгові операції (67%), Промисловість (10%), Послуги (23%)
Шарджа Хамрія	1995	1000	8	Миючі засоби

Дубай аеропорт	1996	120	35	Високотехнологічне обладнання
Рас Аль Хайма	1996	150	0	Міючі засоби
Абу-Дабі, Садія	1996	3500	0	Товари народного споживання

Відсутність податків у Джебель Алі – не тільки не єдина, а й навіть не головна причина, з якої компанії зі світовими іменами прагнуть тут зареєструватися. Набагато важливішим є той факт, що іноземці отримують право на 100-відсоткову власність, яка гарантується урядом ОАЕ. Поруч з Джебель Алі розташована адміністрація портів Дубая, в розпорядженні якої знаходиться найбільша штучна гавань світу, що має холодильні склади, а також 67 причалів та 15 кілометрів причальної стінки, які можуть прийняти всі типи морських суден. Тож не дивно, що Джебель Алі – це один з провідних центрів перевалки вантажів, що приваблює багатьох клієнтів, які прагнуть використати прекрасні можливості Дубая для експорту, реекспорту та розподілу вантажопотоків.

Отже, можна виділити основні переваги, що їх отримують компанії, зареєструвавшись у ВЕЗ Джебель Алі:

- стовідсоткове володіння компанією зарубіжним інвестором; при цьому відсутня необхідність примусового створення СП з місцевим партнером;
- відсутність оподаткування власних та корпоративних доходів протягом 50 років, причому цей термін може бути подовжений;
- відсутність експортного або імпортного мита, валютних обмежень;
- відсутність обмежень для найму зарубіжного персоналу;
- можливість для будь-якої компанії зводити для себе будинки та інші споруди;
- відсутність обмежень у переказі капіталів та прибутку за кордон;
- спрощений порядок отримання посвідки на проживання (резидентських віз) для власників та працівників компаній;
- на підприємства, зареєстровані у ВЕЗ, не поширюється дія корпоративного законодавства ОАЕ, включаючи й «Закон про комерційні компанії».

Слід додати, що для персоналу у ВЕЗ є житло, а також всі необхідні вигоди, включаючи супермаркет, банки, поліклініку, кафе, ресторани.

Джебель Алі розташована досить вигідно в плані близькості до Дубайського міжнародного аеропорту, мережі швидкісних шосе; безпосередньо на території ВЕЗ діє відділення митниці. Тому вантажі можуть бути за рекордний строк перевантажені з морського на авіаційний транспорт. Своїм клієнтам ВЕЗ Джебель Алі пропонує офісні будинки, спроектовані таким чином, щоб задовольнити найрізноманітніші запити. Для тих компаній, які хочуть самі збудувати склади чи фабрики, є земельні ділянки різної площі. Можливе також зведення легких конструкцій, які можна використати для зберігання і розподілу товарів, а також для виробництва. ВЕЗ Джебель Алі всіляко сприяє іноземному бізнесу, бере на

себе всі необхідні погодження з владою, завжди готова допомогти порадою, цим самим заощаджуючи час і кошти інвесторів.

Ознайомившись з широким переліком преференцій, що надаються вільними економічними зонами, зрозумілі всі переваги того підприємства (чи його філії), яке зареєстроване у вільній економічній зоні. Дякуючи роботі в ВЕЗ Джебель Алі, тисячі компаній з усього світу вже збільшили свої прибутки, а Об'єднані Арабські Емірати, в свою чергу, примножують інвестиції і своє значення на міжнародній арені.

1. Чмир О. С. Навчальна програма дисципліни “Вільні економічні зони” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2003. — 20 с. 2. Фонд сприяння інвестиціям та приватизації // Український торговий центр в країнах Перської затоки. — [електронний ресурс] — режим доступу: http://www.ukrtrade.info/ua/free_area/3. Офіційний сайт адміністрації Вільної економічної зони Джебель Алі (Jebel Ali Free Zone Authority) — [електронний ресурс] — режим доступу: <http://www.jafza.co.ae>